

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۱۹۱۹۹.

سیاست کیفری ایران در برابر تجاوز به اراضی ملی

www.ketab.ir

تألیف

دکتر سیدرضا سجودی

سرشناسه	:	سجودی، سید رضا، ۱۳۵۶-
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدید آور	:	سیاست کیفری ایران در برابر تجاوز به اراضی ملی / تالیف: سیدرضا سجودی.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات گنج دانش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۳۲۰ ص.
شابک	:	978-622-6187-77-0
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. [۲۹۷] - ۳۲۰.
موضوع	:	اراضی ملی -- ایران
موضوع	:	Public lands -- Iran
موضوع	:	حقوق جزا -- ایران
موضوع	:	Criminal law -- Iran
رده بندی کنگره	:	KMH۳۰۵۶
رده بندی دیویی	:	۳۴۴/۵۵۰۴۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۵۷۵۸۷۷

انتشارات گنج دانش

خیابان باب همایون، شماره ۳۶، تلفن: ۳۳۱۱۰۵۷۵

خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، شماره ۳۱۴ تلفن: ۶۶۴۹۲۱۹۶

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۱۳۶، تلفن: ۶۶۴۸۵۰۴۸

آدرس وبسایت: www.ganjedanesh.com

سیاست کیفری ایران در برابر تجاوز به اراضی ملی

مؤلف: دکتر سیدرضا سجودی

تهران، انتشارات گنج دانش، ۱۴۰۰

چاپ اول، شمارگان: ۲۰۰ جلد

لیتوگرافی: ترنج رایانه؛ چاپ: احمدی؛ صحافی: احمدی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۸۷-۷۷-۰

قیمت: ۸۰,۰۰۰ تومان

۱۱	درآمد
فصل اول - مقدمه، مفاهیم اختصاصی و کلیات تخصصی مرتبط با سیاست کیفری حفاظت	
۱۳	از اراضی ملی
۱۵	۱-۱. مقدمه
۱۷	۱-۱-۱. شرح و بیان مسأله‌ی پژوهش
۲۰	۱-۱-۲. پیشینه‌ی پژوهش
۲۱	۱-۱-۳. اهمیت و ضرورت پژوهش
۲۱	۱-۱-۴. اهداف پژوهش
۲۲	۱-۱-۵. پرسش‌های پژوهش
۲۲	۱-۱-۵-۱. سؤال اصلی
۲۲	۱-۱-۵-۲. سؤالات فرعی
۲۲	۱-۱-۶. فرضیات پژوهش
۲۳	۱-۱-۷. روش پژوهش
۲۳	۱-۱-۸. نوآوری‌های پژوهش
۲۴	۱-۱-۹. ساختار پژوهش
۲۴	۲-۱. مفاهیم تخصصی و کلیات اختصاصی
۲۴	۱-۲-۱. مفهوم، قلمرو و کیفیت تشخیص اراضی ملی
۲۴	۱-۲-۱-۱. مفهوم اراضی ملی
۲۵	۱-۲-۱-۲-۱. تعریف لغوی اراضی ملی
۲۶	۱-۲-۱-۲-۲. تعریف اصطلاحی اراضی ملی
۲۷	۱-۲-۱-۲-۳. قلمرو اراضی ملی
۲۷	۱-۲-۱-۲-۴. موقعیت اراضی ملی نسبت به سایر اراضی حکومتی
۳۰	۱-۲-۱-۲-۵. اقسام و مصادیق اراضی ملی
۳۲	۱-۲-۱-۲-۶. شناسایی و تشخیص اراضی ملی
۳۴	۱-۲-۲-۱. مفهوم و سطوح سیاست کیفری
۳۴	۱-۲-۲-۲. مفهوم سیاست کیفری
۳۶	۱-۲-۲-۳. سطوح سیاست کیفری

- ۳۶..... ۱-۲-۲-۲-۱. سیاست کیفری تقنینی
- ۳۷..... ۲-۲-۲-۲-۱. سیاست کیفری قضایی
- ۳۸..... ۳-۲-۱. مفهوم و مصادیق تجاوز به اراضی ملی
- ۳۸..... ۱-۳-۲-۱. مفهوم تجاوز به اراضی ملی
- ۳۹..... ۲-۳-۲-۱. مصادیق تجاوز به اراضی ملی
- ۳۹..... ۱-۲-۳-۲-۱. آسیب‌ها به اراضی ملی
- ۴۲..... ۲-۳-۲-۱. جرایم تجاوز به اراضی ملی

فصل دوم- سیاست کیفری تقنینی در برابر تجاوز به اراضی ملی ۴۵

- ۴۸..... ۱-۲. گستره شناسی مبانی جرم‌انگاری تجاوز به اراضی ملی
- ۴۸..... ۲-۱-۱. مبانی تاریخی حفاظت از اراضی ملی
- ۴۹..... ۱-۱-۱-۲. سیاست‌گذاری تقنینی بر مبنای مسؤولیت اداری و مدنی
- ۵۱..... ۲-۱-۱-۲. سیاست‌گذاری تقنینی بر مبنای مسؤولیت کیفری
- ۵۳..... ۲-۱-۲. مبانی فلسفی جرم‌انگاری تجاوز به اراضی ملی
- ۵۴..... ۱-۲-۱-۲. مبنای انسان محوری
- ۵۵..... ۲-۲-۱-۲. مبنای زیست محوری
- ۵۶..... ۳-۲-۱-۲. مبنای بوم محوری
- ۵۷..... ۴-۲-۱-۲. مبنای حقوق بشر محوری
- ۵۸..... ۳-۱-۲. مبانی جرم‌شناختی جرم‌انگاری تجاوز به اراضی ملی
- ۶۰..... ۱-۳-۱-۲. مبنای ارباب‌گرایی
- ۶۱..... ۲-۳-۱-۲. مبنای خودکنترل‌گرایی
- ۶۴..... ۳-۳-۱-۲. مبنای انتقال رفتاری
- ۶۵..... ۴-۳-۱-۲. مبنای محرک‌های تطابق‌پذیری
- ۶۶..... ۵-۳-۱-۲. مبنای اکولوژیکی و زیست محوری
- ۶۷..... ۱-۵-۳-۱-۲. گونه‌شناسی جرایم زیست محیطی و اکولوژیکی
- ۶۸..... ۱-۱-۵-۳-۱-۲. جرایم سبز اولیه و ثانویه
- ۶۸..... ۲-۱-۵-۳-۱-۲. جرایم یقه سفیدی
- ۷۴..... ۲-۵-۳-۱-۲. بزه‌دیده‌شناسی زیست محیطی و اکولوژیکی
- ۸۰..... ۴-۱-۲. مبانی فقهی جرم‌انگاری تجاوز به اراضی ملی
- ۸۰..... ۱-۴-۱-۲. قرآن کریم و احادیث ائمه‌ی اطهار (ع)
- ۸۳..... ۲-۴-۱-۲. کلام فقها

۸۵.....	۵-۱-۲. مبانی حقوقی جرم‌انگاری تجاوز به اراضی ملی.....
۸۵.....	۱-۵-۱-۲. مبانی حقوقی ملی.....
۸۵.....	۱-۱-۵-۱-۲. قانون اساسی.....
۸۷.....	۲-۱-۵-۱-۲. قوانین برنامه‌های پنج ساله توسعه‌ای کشور.....
۹۳.....	۳-۱-۵-۱-۲. قوانین عادی.....
۹۴.....	۲-۵-۱-۲. مبانی حقوقی فراملی.....
۹۷.....	۲-۲. گونه‌شناسی سیاست‌های واکنشی تقنینی در برابر تجاوز به اراضی ملی.....
۹۹.....	۱-۲-۲. واکنش ایدئولوژیکی.....
۱۰۳.....	۲-۲-۲. واکنش سخت‌گیرانه.....
۱۰۸.....	۳-۲-۲. واکنش حداقلی حقوق جزا.....
۱۱۱.....	۳-۲-۲. واکنش مشارکتی.....
۱۱۵.....	۵-۲-۲. واکنش مدیریتی خطر مدار.....
۱۱۷.....	۶-۲-۲. واکنش مدیریتی خردگرا.....
۱۲۳.....	۳-۲. سیاست‌گذاری در برنو نقش کنشگران جرم‌انگاری تجاوز به اراضی ملی.....
۱۲۴.....	۱-۳-۲. نقش شورای انقلاب.....
۱۲۶.....	۲-۳-۲. نقش نهاد رهبری.....
۱۲۹.....	۳-۳-۲. نقش مجمع تشخیص مصلحت نظام.....
۱۳۲.....	۴-۳-۲. نقش شورای نگهبان.....
۱۳۶.....	۵-۳-۲. نقش قوه مجریه.....
۱۴۱.....	۶-۳-۲. نقش مجلس شورای اسلامی.....
۱۴۳.....	۴-۲. ارکان جرایم و مصادیق پاسخ‌های تقنینی در برابر تجاوز به اراضی ملی.....
۱۴۴.....	۱-۴-۲. ارکان جرایم تجاوز به اراضی ملی.....
۱۴۵.....	۱-۱-۴-۲. رکن قانونی جرایم تجاوز به اراضی ملی.....
۱۴۶.....	۱-۱-۴-۲. جلوه‌های قانونی جرایم تجاوز به اراضی ملی.....
۱۵۰.....	۲-۱-۴-۲. مشکلات رکن قانونی جرایم تجاوز به اراضی ملی.....
۱۵۰.....	۱-۲-۱-۴-۲. خلأها و نقایص جرم‌انگاری‌ها.....
۱۵۳.....	۲-۲-۱-۴-۲. ابهامات جرم‌انگاری‌ها.....
۱۵۶.....	۳-۲-۱-۴-۲. تعارضات جرم‌انگاری‌ها.....
۱۵۷.....	۲-۱-۴-۲. رکن مادی جرایم تجاوز به اراضی ملی.....
۱۵۹.....	۱-۲-۴-۲. اندیشه مجرمانه‌ی تجاوز به اراضی ملی.....
۱۶۰.....	۲-۲-۴-۲. تهیه‌ی مقدمات اجرای جرایم تجاوز به اراضی ملی.....

درآمد

پس از شناسایی ارزش اراضی ملی و ضرورت حمایت از آن‌ها در چارچوب فرایند بزه‌انگاری و پاسخ‌گذاری متناسب از سوی قانون‌گذار، سیاست کیفری تقنینی این حوزه شکل گرفته است. قوه قضاییه به عنوان متولی اجرای این سیاست، با اقدامات و تصمیمات خود در مراحل مختلف، سیاست کیفری قضایی را در برابر تجاوز به اراضی ملی به وجود آورده است. بدین‌سان برای پی بردن به ابعاد مختلف سیاست کیفری این عرصه، از یک سو بررسی کیفیت جرم‌انگاری‌ها و پاسخ‌گذاری‌های تقنینی و از سوی دیگر چگونگی طرز تلقی و برداشت نهادها و مقامات قضایی از آن‌ها ضروری است. از این رو، ارزیابی سیاست‌های مذکور و نحوه انطباق با انقطاع دیدگاه ارکان قوه قضاییه از گفتمان قانون‌گذار در این زمینه، به عنوان اهداف اصلی این پژوهش در نظر گرفته شده است. پس از بررسی به روش توصیفی تحلیلی مشخص شد، قانون‌گذاری‌ها در این حوزه، متشتت، مملو از ایراد، عقب مانده و بین شبکه‌های مختلف سیاست کیفری در نوسان و سرگردان است و بدین جهت گاه مواضع مراجع و نهادهای قوه قضاییه با جهت‌گیری‌های مقنن، منطبق و گاه توأم با ابتکارات و خلاقیت‌های ناشی از اختیارات قانونی، جلوه‌ای از سیاست کیفری افتراقی کنترل جرایم روزافزون علیه اراضی ملی را متبلور نموده است. با این وجود به لحاظ اختلاف در دیدگاه‌ها در جاتی از انحطاط از مسیر تحقق اهداف عالی عدالت زیست محیطی و عدالت اکولوژیکی در این سطح از سیاست کیفری بروز یافته است.

کتاب حاضر نسخه‌ای اصلاح و به روز شده‌ی رساله‌ی اینجانب در مقطع دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی تحت عنوان «سیاست کیفری ایران در برابر تجاوز به

اراضی ملی» می‌باشد که از یک سو با مراجعه به منابع علمی موجود ملی و فراملی به صورت مطالعات کتابخانه‌ای و از سوی دیگر به واسطه‌ی سال‌ها ممارست و فعالیت در منصب قضا و مضافاً حضور میدانی در مراجع قضایی، شبه قضایی و اداری برای جمع‌آوری مدارک و مستندات به رشته تحریر درآمده است.

در این مجال بر خود فرض می‌دانم تا سپاس بیکران خویش را تقدیم استاد بزرگوار و فرهیخته؛ جناب آقای دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی کنم که افتخار سالها شاگردی و آموختن از چشمه‌ی ناب و زلال علم، ادب و اخلاق ایشان در نگارش این اثر بسیار راهگشا و راهبردی بوده است. در پایان بجاست که از مساعدت و راهنمایی دیگر استادان عزیز؛ جناب آقای دکتر محسن شکرچی‌زاده و جناب آقای دکتر عباس زراعت و به همین ترتیب حسن اعتماد مدیریت محترم انتشارات گنج‌دانش؛ جناب آقای علیرضا گنج‌دانش که با وجود محدودیت‌ها و مشکلات این روزهای حوزه چاپ و نشر، برای انتشار این کتاب اقدام کردند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم.

امیدوارم این نوشتار برای جامعه‌ی حقوقی مفید واقع شود و خوانندگان ارجمند، نگارنده را از انعکاس نقطه نظرات، ارشادات و انتقادات خود در راستای اعمال اصلاحات بعدی، محروم نسازند.

سیدرضا سجودی